

Tshibugwana Tsha u Linga

GIREIDI YA

2

TSHIVENDA

LUAMBO LWA HAYANI

THEMO YA 3





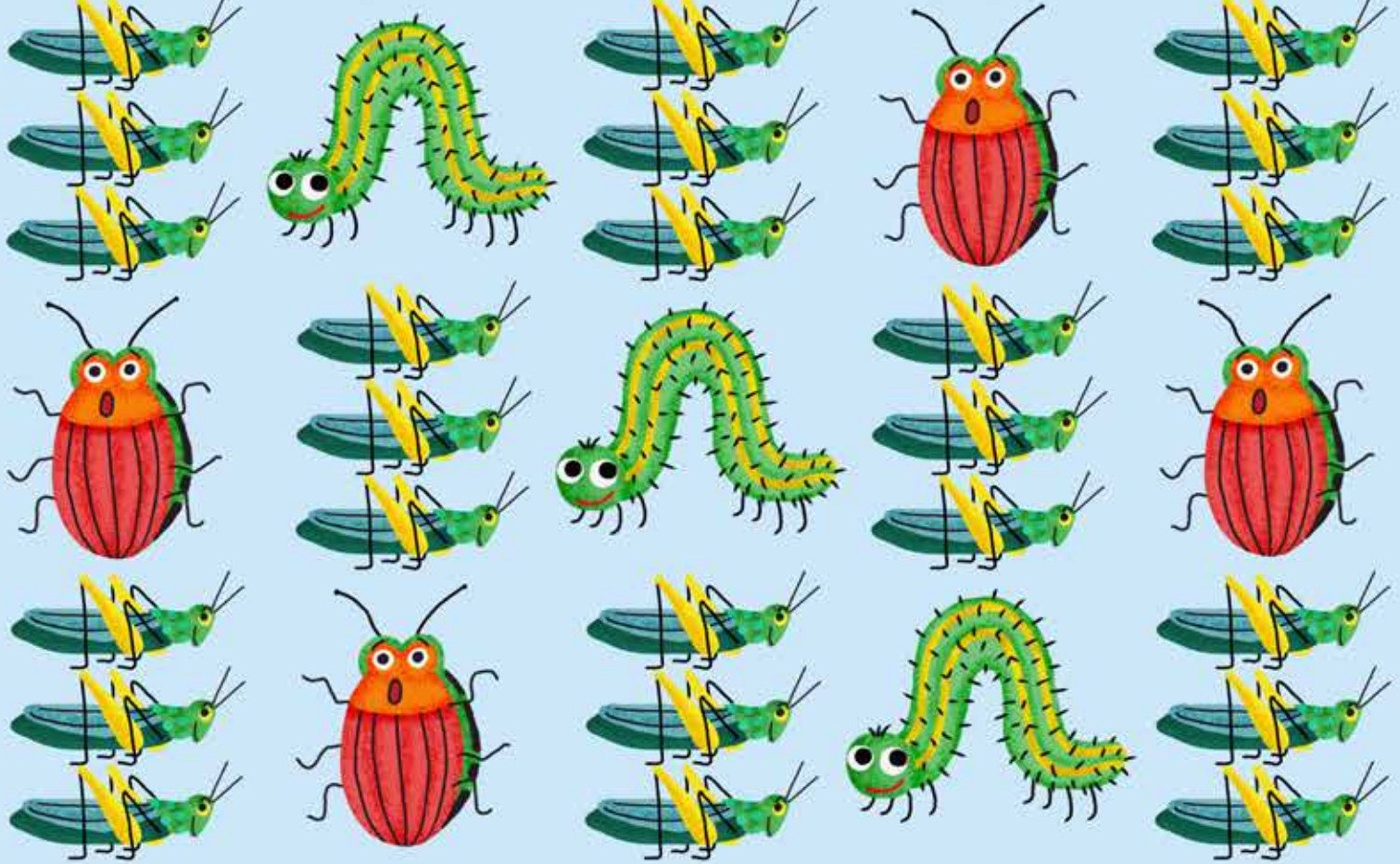
Tshibugwana tsha u Linga

GIREIDI YA 2 | THEMO YA 3

TSHIVENDA

Magudiswa

NYANGAREDZO	1
THEMO YA 3 MILINGO YA U VHALA NGA U ELELA HA ORALA (VEO)	2
FOMO YA TSENGULUSO YA THEMO YA 3	11
MBEKANYAMUSHUMO (PULANE) YA U LINGA	13

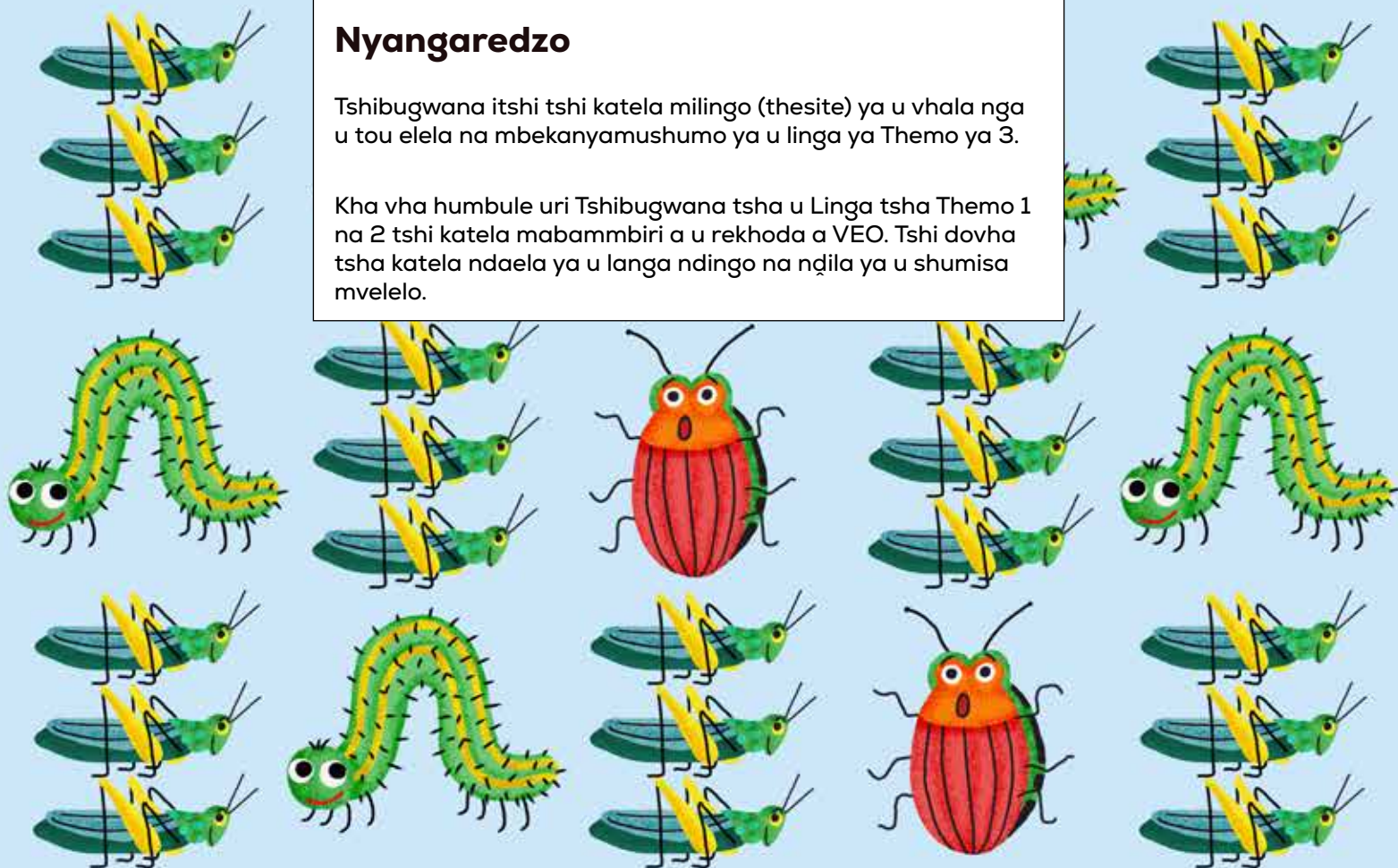


THEMO YA 3

Nyangaredzo

Tshibugwana itshi tshi katela milingo (thesite) ya u vhala nga u tou elela na mbekanyamushumo ya u linga ya Themo ya 3.

Kha vha humbule uri Tshibugwana tsha u Linga tsha Themo 1 na 2 tshi katela mabammberi a u rekhoda a VEO. Tshi dovha tsha katela ndaela ya u langa ndingo na ndila ya u shumisa mvelelo.





Themo ya 3 Milingo ya U vhala nga u Elela ha Ora_a (VEO)

NHLRP U vhala nga u Elela ha Ora_a (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.A

Khophi ya mugudisi

Mibvumo ya 60 / Mithethe ya 60

o	i	a	l	m	5
f	H	L	D	ḑ	10
u	e	w	p	k	15
r	V	Z	X	Y	20
A	E	I	T	B	25
n	ṅ	ṁ	t̥	l̥	30
O	U	P	W	x	35
z	w	y	v	ṅ	40
j	z	x	ng	nṁ	45
aa	mm	ny	ee	uu	50
x	z	y	fh	vh	55
kh	th	pfh	tsh	tsw	60

NHLRP U vhalala nga u Elela ha Ora (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.A

Khophi ya mugudisi

Mibvumo ya 60 / Mithethe ya 60

o	i	a	l	m
f	H	L	D	ḑ
u	e	w	p	k
r	V	Z	X	Y
A	E	I	T	B
n	ṅ	ṽ	ṭ	ḽ
O	U	P	W	x
z	w	y	v	ṅ
j	z	x	ng	nṅ
aa	mm	ny	ee	uu
x	z	y	fh	vh
kh	th	pfh	tsh	tsw

NHLRP U vhalā nga u Elela ha Oraḷa (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.B

Khophi ya mugudisi

Maipfhi wa 60 / Mithethe ya 60

aṇea	lubada	peama	koṭopola	zuu	5
fhufha	khali	thotha	nnyagisa	mmela	10
nṇaṇisa	muungo	thotha	vhutsi	khotsi	15
tshoko	khofheni	ganyulula	khakhaṭhela	phoṭhekana	20
phakhuphakhu	zwiliwa	dzinga	shavha	rwiwa	25
gwela	lwala	swaswara	hwala	bvula	30
nṽwana	mbava	nzie	tshimbwanana	mwemwela	35
mvula	vhanzhi	muṇwalo	ṇama	gofhi	40
ṭanzwa	zhazha	nṯhoṯhona	nkhwala	mpfhesesa	45
mwemwela	ngwana	mutwa	nzambo	nṯuvha	50
mweka	dzhavhula	dzidzivhala	nzenene	nzhinga	55
khwikhwidza	mbvula	nṯhwamakhura	mmbwela	tshixwatudzi	60

NHLRP U vhalala nga u Elela ha Ora (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.B

Khophi ya mugudisi

Maipfhi wa 60 / Mithethe ya 60

a _{ne} a	luba _{da}	peama	ko _{to} pola	zuu
fhufha	khali	thotha	nnyagisa	mmela
n _{na} nisa	muungo	thotha	vhutsi	khotsi
tshoko	khofheni	ganyulula	khakha _{th} ela	pho _{th} ekana
phakhuphakhu	zwili _{wa}	dzinga	shavha	rwiwa
gwela	lwala	swaswara	hwala	bvula
n _w ana	mbava	nzie	tshimbwanana	mwemwela
mvula	vhanzhi	mu _n walo	n _a ma	gofhi
t _a nzwa	zhazha	n _{tho} t _h ona	nkhwala	mpfhesesa
mwemwela	ngwana	mu _t wa	nzambo	n _t uvha
mweka	dzhavhula	dzidzivhala	nzenene	nzhinga
khwikhwidza	mbvula	n _{th} wamakhura	mmbwela	tshixwatudzi

NHLRP U vhala nga u Elela ha Ora (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.C

Khopi ya mugudisi

Ndima ya u vhala / Mithethe ya 60 & 180

Khakhu o mangala tshifhiwa.	4
Mme awe vho mu rengela tshifhiwa. Ha athu tshi vula. Ndi bogisi lo putelwaho zwavhudi la mivhalavhala.	12 20 21
Mme awe vha mu netshedza tshifhiwa tshawe. Khakhu o fhufha nga dakalo. Vho mu rengela phazili.	28 36 37
Khakhu o takala. Phazili i tutula muhumbulo.	44
“Mmawe, ndi kale ndi tshi khou toda phazili.”	52
Phazili ya hone i na zwifanyiso zwa zwipuka.	60
O mbo di i bvisa nga u tavhanya a thoma u tanganya zwipida.	71 73
Mathomoni, zwo vha zwi tshi konda, hu si kale, tshifhatuwo tsha ndau tsha bvelela.	82 87
Musi tshifanyiso tshi tshi fhela u tumanyiwa, o vhona ndau, mbiḁi, thudwa, na ndou.	95 101

“Zwi fana na u fhaṭa tshiṭori. Ee, phaziḷi ndi inwe nḡila ya u anetshela tshiṭori, ndi mme awe.”	110 118 119
Vhusiku honoho, o vhea phaziḷi yo fhelaho kha desike yawe. A ri, “Matshelo, ndi ḡo dovha.”	127 135

NHLRP U vhalala nga u Elela ha Ora (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.C

Khopi ya mugudisi

Khakhu o mangala tshifhiwa.

Mme awe vho mu rengela tshifhiwa. Ha athu tshi vula. Ndi bogisi lo putelwaho zwavhuḁi la mivhalavhala.

Mme awe vha mu netshedza tshifhiwa tshawe. Khakhu o fhufha nga dakalo. Vho mu rengela phazili.

Khakhu o takala. Phazili i tutula muhumbulo.

“Mmawe, ndi kale ndi tshi khou toda phazili.” Phazili ya hone i na zwifanyiso zwa zwipuka.

O mbo ḁi i bvisa nga u tavhanya a thoma u tanganya zwipida.

Mathomoni, zwo vha zwi tshi konḁa, hu si kale, tshifhatuwo tsha ndau tsha bvelela.

Musi tshifanyiso tshi tshi fhela u tumanyiwa, o vhona ndau, mbiḁi, thudwa, na ndou.

“Zwi fana na u fhaṭa tshiṭori. Ee, phaziḷi ndi inwe nḡila ya u anetshela tshiṭori, ndi mme awe.”

Vhusiku honoho, o vhea phaziḷi yo fhelaho kha desike yawe. A ri, “Matshelo, ndi ḡo dovha.”



NHLRP U vhala nga u Elela ha Ora (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 2.3.D

Khopi ya mugudisi

Mbudziso dza u pfhesa ha ora (8)

Lushaka lwa mbudziso: U wana mafhungo a re khagala

1. Ndi nnyi o newa ho tshifhiwa?
Phindulo Khakhu o newa tshifhiwa.

Lushaka lwa mbudziso: U wana mafhungo a re khagala

2. Ndi nnyi o neaho Khakhu tshifhiwa?
Phindulo Khakhu o newa tshifhiwa nga mme awe.

Lushaka lwa mbudziso: U wana mafhungo a re khagala

3. Vho mu nea tshifhiwade?
Phindulo Vho mu nea phazili.

Lushaka lwa mbudziso: U wana mafhungo a re khagala

4. Ho vha hu phazili ya mini?
Phindulo Ho vha hu phazili ya zwipuka.

Lushaka lwa mbudziso: U humbulela zwo livhaho

5. Ndi ngani ni tshi humbula uri Khakhu o vha o takala?
Answer: *Phindulo ya mugudi ene muṇe, tsumbo:*
Ndi ngauri Khakhu o fhufhela nṱha nga dakalo.
Ndi ngauri u khou vhona bogisi lo putelwaho zwavhudi nga mivhalavhala.

Lushaka lwa mbudziso: U humbulela zwo livhaho

6. Ni humbula u nga Khakhu u a takalela phazili?
Phindulo *Phindulo ya mugudi ene muṇe, tsumbo:*
Ndi humbula uri Khakhu u takalela phazili ngauri o vhudza mme awe uri ndi kale a tshi khou i toḁa.
Ndi humbula uri Khakhu u takalela phazili ngauri o mbo ḁi thoma u tamba ngayo na zwenezwo.

Lushaka lwa mbudziso: Talutshedzani na u tanganya.

7. Ni humbula u nga Khakhu u ḁo kona u tumanya phazili?
Phindulo *Phindulo ya mugudi ene muṇe, tsumbo:*
Ndi humbula u nga Khakhu u ḁo kona u tumanya phazili ngauri mathomoni zwo vha zwi khou konḁa fhedzi a sa fhele mbilu, a isa phanda na u lingedza.
Ndi humbula u nga Khakhu u ḁo kona u tumanya phazili ngauri o mbo ḁi thoma u i tanganya a vhona ndau u thoma.

Lushaka lwa mbudziso: Tōdisisa na u sedzulusa

4. Ni hambula u nga phazili ndi mutambo wavhudi?

Phindulo *Phindulo ya mugudi ene muṇe, tsumbo:*

Ndi hambula u nga phazili ndi mutambo wavhudi ngauri i tūtula muhumbulo.

Ndi hambula u nga phazili ndi mutambo wavhudi ngauri i anetshela zwiṭori.



Fomo ya Tsenguluso ya Themo ya 3

NHLRP U vhala nga u Elela ha Oraḽa (VEO)

Luambo: Tshivenḽa

Gireidi ya 2 Themo ya 3

Fomo ya Tsenguluso

Mibvumo 2.3.A	Thaḽi ya Vhukhakhi	Maragagute	Maipfhi 2.3.B	Thaḽi ya Vhukhakhi	Maragagute
o			aḽea		
i			lubada		
a			peama		
l			koṭopola		
m			zuu		
f			fhufha		
H			khali		
L			thotha		
D			nnyagisa		
ḽ			mmela		
u			nḽaḽisa		
e			muungo		
w			thotha		
p			vhutsi		
k			khotsi		
r			tshoko		
V			khofheni		
Z			ganyulula		
X			khakhaṭhela		
Y			phoṭhekana		
A			phakhuphakhu		
E			zwiliwa		
I			dzinga		
T			shavha		
B			rwiwa		
n			gwela		
ḽ			lwala		
ḽ			swaswara		
ṭ			hwala		
ḽ			bvula		

GIREIDI YA 2 | FOMO YA TSENGULUSO YA THEMO YA 3

NHLRP U vhala nga u Elela ha Oraḽa (VEO)

Luambo: Tshivenda

Gireidi ya 2 Themo ya 3

Fomo ya Tsenguluso

Mibvumo 2.3.A	Thaḽi ya Vhukhakhi	Maragagutḽe	Maipfhi 2.3.B	Thaḽi ya Vhukhakhi	Maragagutḽe
O			ḽwana		
U			mbava		
P			nzie		
W			tshimbwanana		
x			mwemwela		
z			mvula		
w			vhanzhi		
y			muḽwalo		
v			ḽama		
ḽ			gofhi		
j			ḽanzwa		
z			zhazha		
x			nḽhoḽhona		
ng			nkhwala		
nḽ			mpfhesesa		
aa			mwemwela		
mm			ngwana		
ny			mutḽwa		
ee			nzambo		
uu			nḽuvha		
x			mweka		
z			dzhavhula		
y			dzidzivhala		
fh			nzenene		
vh			nzhinga		
kh			khwikhwidza		
th			mbvula		
pfh			nḽhwamakhura		
tsh			mmbwela		
tsw			tshixwatudzi		



Mbekanyamushumo ya u Linga

Gireidi ya 2 Themo ya 3

Puġane ya U funza ya Nwaha (ATP) yo vusuludzwaho i nea tsumbedzelo ya U linga ha Zwikoloni (SBA) ha themo inwe na inwe:

TSHIPIDA	Thasiki
 U thetshelesa na u amba	U thetshelesa mutevhe wa ndaela na u fhindula nga ndila yo teaho. U thetshelesa zwidodombedzwa kha zwiitori na u fhindula mbudziso dzo vuleaho. Sa tsumbo, u shuma tshivhanghi na tshibveledzwa.
 Foniki	U talukanya mutevhe wa maledere a pfalandothe. U fhatā maipfi nga u shumisa themba na maledere a daigirafu, themba mvanganywa, themba mmbili dzo gudiswaho nwaha uno.
 U vhala na U pfhesesa	U vhalela ntha u bva kha bugu u ya nga vhukoni hawe. U shumisa maipfhi madowelwa/maanzeli, foniki, tsenguluso ya vhubvo na zwivhumbeo zwa zwikili zwa u dikhouda. U ditola musi a tshi vhala, kha sia la u divha maipfhi na u pfhesesa. U thetshelesa na u dzhenelela kha linwalo u: • U fhindula mbudziso dza vhukuma • U bvumba • U dzudzanya zwiitea nga mutevhe wo teaho • U swikelela tsheo nga u humbulela
 Munwalo	U langa u fana na u livhanya: vhuhulwane ha maledere matuku na mahulwane kha ipfhi.
 U nwala	U nwala phara dza 1–2 (mafhungo a si gathi) nga ha tshenzhemo kana zwiitea zwa muthu ene mune. U shumisa zwiga zwa u vhala zwo teaho (tshitopo, khoma, tshivhudzisi, tshigagarukela) u itela uri vhanwe vha kone u vhala zwe zwa nwalwa.

TSUMBO YA MISHUMO YA U LINGA

- Iyi mishumo ya u linga yo itelwa u vha tshipida tsha NHLRP.
- He zwa tea, thesite dza U vhala nga u Elela ha Oraġa ha NHLRP dzo dzheniswa sa tshipida tsha mbekanyamushumo ya u linga.
- Iyi mishumo ya u linga i nga shumiswa yo tou ralo kana ha itwa uri i yelane na thodea dza

Tshitiriki.



U thetshesela na u amba

U thetshesela mutevhe wa ndaela na u fhindula nga ndila yo teaho.

U thetshesela zwidodombedzwa kha zwiṭori na u fhindula mbudziso dzo vuleaho. Sa tsumbo, u shuma tshivhangi na tshibveledzwa.

Nyito ya 1

- Itani hezwi kha Vhege ya 3 nga tshifhinga tsha u Vhala nga Zwigwada hu na u Sumbiwa ndila.
- Kha vha vhidze vhagudi nga muthihi nga muthihi kha desike yavho.
- Kha vha nee mugudi muṁwe na muṁwe mutevhe wa ndaela 4 dzine a fanela u dzi tevhela.

Sa tsumbo:

- Dzulani fhasi kha tshidulo tshi re tsini hanga;
 - Vulani bugu iyi kha siatari 35;
 - Sumbani kha tshifanyiso;
 - Vhandani zwanḁa luraru.
- Kha vha ṭhogomele ndila ine mugudi a anzela u fhindula ngayo ndaela.

Nyito ya 2

- U dzhenelela kha tshiṭori.
- Kha vha vhudzise mugudi muṁwe na muṁwe mbudziso dzi tevhelaho nga ha tshiṭori tsha Khuvhanganyamaṁwalwa ya Vhege ya 2.

U elelwa zwidodombedzwa:

1. Khonani ya Zweli yo vhona mini ngei Maputo?
Phindulo: O vhona zwifhaṭo zwilapfhu, bitshi na lwanzhe.
2. Mahovhohovho e khonani ya Zweli a vhona a pfhi mini?
Phindulo: O vhona Mahovhohovho a no pfhi "Victoria Falls".
3. Muṁwe wa khonani dza Zweli o renga gai mukhwama wa u tou beba?
Phindulo: O u renga ngei Johannesburg.
4. Ndi zwifhio zwithu zwivhili zwe Vho Maboya vha ita nga holodei yavho?
Phindulo (mbili kha hedzi): O vha a tshi dzula hayani; o vha a tshi vhala bugu; o ṭavha maṭamaṭisi; o vha a tshi fhedza tshifhinga na muṭa wawe.

Zwi tevhelaho, kha vha vhudzise mugudiswa mbudziso dzi tevhelaho dzo vuleaho:

- Zweli o ḁipfha hani nga murahu ha u pfha nga ha zwe khonani dzawe dza ita musi dzi kha holodei, nahone ndi mini tsho itaho uri a pfhe e khwine?
Phindulo: Zweli ha ngo ḁipfha zwavhuḁi, o humbula uri holodei yawe yo vha i tshi khou bora. Fhedzi nga murahu Vho Maboya vho ita uri a pfhe e khwine ngauri na ene o vha a hayani. Vho ita uri Zweli a humbule zwithu zwoṭhe zwavhuḁi zwe a ita hayani.
- Ni humbula u nga ndi ngani Zweli o vha a tshi fhisea u amba nga zwe a ita nga dzi holodei?
Phindulo: Phindulo ya mugudi ene muṁe, fhedzi i tea u vha na zwiitisi. Sa tsumbo:
Ndi humbula u nga Zweli o vha a tshi khou fhisea ngauri o zwi vhona uri o ḁiphina nga holodei yawe na u ita zwithu zwavhuḁi hayani.
Ndi humbula u nga Zweli o vha a tshi fhisea ngauri Vho Maboya vho mu thusa u pfhesesa uri

GIREIDI YA 2 | MBEKANYAMUSHUMO YA U LINGA

holodei ya hayani i nga takadza.

- Kha vha pime vhukoni ha mugudi muṱwe na muṱwe vha tshi shumisa rubiriki i tevhelaho.

RUBIRIKI	LEVEL YA 1	LEVEL YA 2	LEVEL YA 3	LEVEL YA 4
U tevhela ndaela	Mugudi u humbula na u fhindula ndaela 1 nga ṅḽila yo teaho.	Mugudi u humbula na u fhindula ndaela 2 nga ṅḽila yo teaho.	Mugudi u humbula na u fhindula ndaela dza 3 nga ṅḽila yo teaho.	Mugudi u humbula na u fhindula ndaela dza 4 nga ṅḽila yo teaho.
U elelwa zwidodombedzwa	Mugudi u ṅea phindulo nthihi yo teaho.	Mugudi u ṅea phindulo 2 dzo teaho.	Mugudi u ṅea phindulo 3 dzo teaho.	Mugudi u ṅea phindulo na 4 dzo teaho.
Mbudziso dzo vuleaho	Mugudi u fhindula mbudziso nthihi yo vuleaho e na thikhedzo ya ndeme i bvaho kha mudededzi.	Mugudi u fhindula mbudziso dzoṱhe dzo vuleaho nga thikhedzo ya ndeme i bvaho kha mudededzi.	Mugudi u fhindula mbudziso dzoṱhe dzo vuleaho a tshi wana thikhedzo iṱwe na iṱwe i bvaho kha mudededzi.	Mugudi u fhindula mbudziso dzoṱhe dzo vuleaho nga eṱhe nahone nga ṅḽila yo teaho.



Foniki

U ṱalukanya mutevhe wa maḽedere a pfalandoṱhe.

Build words using the consonant and vowel diagraphs, consonant blends and double consonants taught this year.

- Kha Vhege dza 2–7 nga ḽavhuṱanu, vhagudi vha fhedza mushumo wa u Fhaṱa Ipfi une wa wanala kha Bugu ya u Vhala ya Thikho.
- Maḽheloni a ngudo dza ḽavhuṱanu kha hu kuvhanganywe bugu dza vhagudi u itela u linga.
- Kha vha pime vhukoni ha vhagudi vha tshi shumisa rubiriki dzi tevhelaho.

GIREIDI YA 2 | MBEKANYAMUSHUMO YA U LINGA

RUBIRIKI	LEVELE YA 1	LEVELE YA 2	LEVELE YA 3	LEVELE YA 4
Tshivhalo tsha maipfhi o fhatiwaho nga ngona vhege inwe na inwe	Nga u angaredza, mugudi u fhatā maipfhi a 0–3 vhege inwe na inwe.	Nga u angaredza, mugudi u fhatā maipfhi 4–6 vhege inwe na inwe.	Nga u angaredza, mugudi u fhatā maipfhi a 7–9 vhege inwe na inwe.	Nga u angaredza, mugudi u fhatā maipfhi a 10 kana u fhira vhege inwe na inwe.
Kushumisele kwa thevhekano ya pfhalandothe mbili	Mugudi u tinya u fhatā maipfhi ane a katela thevhekano ya pfhalandothe mbili.	Mugudi u na vhukoni ha u fhatā maipfhi ane a katela thevhekano ya pfhalandothe mbili.	Mugudi u kona u fhatā maipfhi ane a katela thevhekano ya pfhalandothe mbili.	Mugudi u a kona u fhatā maipfhi ane a katela thevhekano ya pfhalandothe mbili.
U shumisa themba mvanganyi	Mugudi u iledza u fhatā maipfhi ane a katela themba mvanganyi.	Mugudi u na vhukoni ha u fhatā maipfhi ane a katela themba mvanganyi.	Mugudi u na vhukoni havhudi kha u fhatā maipfhi ane a katela themba mvanganyi.	Mugudi u a konesa u fhatā maipfhi ane a katela themba mvanganyi.



U vhala

U vhalela ntha u bva kha bugu u ya nga vhukoni hawe.

U shumisa maipfhi magowelwa/maanzeli, foniki, tsenguluso ya vhubvo na zwivhumbeo zwa zwikili zwa u dikhouda.

U ditola musi a tshi vhala, kha sia la u divha maipfhi na u pfhesesa.

Nyito

- Kha vha zwi ite magumoni a themo.
- Kha vha shumise Thesite ya U VHALA NGA U ELELA HA ORALA HA NHLRP: 2.3.C
- Kha vha vhidze vhagudi nga muthihi nga muthihi vha de vha ite ndingo ya U VHALA NGA U ELELA HA ORALA, vha tshi tevhedza ndaela.
- Kha vha nwale mvelelo dza VEO dza mugudi kha Bammbiri la u Rekhodela la VEO.
- Kha vha pime vhukoni ha mugudi muñwe na muñwe vha tshi shumisa rubiriki i tevhelaho.

GIREIDI YA 2 | MBEKANYAMUSHUMO YA U LINGA

RUBIRIKI	LEVELE YA 1	LEVELE YA 2	LEVELE YA 3	LEVELE YA 4
Decoding skills	Tshikoro tsha VEO tsha mugudi tshi fhasi vhukuma ha Tshikalo tsha u Vhala tsha Lushaka.	Tshikoro tsha VEO tsha mugudi tshi fhasi nyana ha Tshikalo tsha u Vhala tsha Lushaka.	Tshikoro tsha VEO tsha mugudi tshi swikelela Tshikalo tsha Lushaka tsha u Vhala.	Tshikoro tsha VEO tsha mugudi tshi fhira Tshikalo tsha u Vhala tsha Lushaka.
U ditola kha zwikili zwa u vhala	Mugudi ha koni u tola vhukoni hawe ha u vhala na luthihi.	Mugudi nga zwiwwe zwifhinga u a ima a dovholola u vhala ipfhi kana fhungo u itela u dikhakhulula kana u pfhesesa.	Mugudi u dzulela u ima a dovholola u vhala ipfhi kana fhungo u itela u dikhakhulula kana u pfhesesa.	Mugudi u vhala nga u tou elela. Naho mugudi a tshi khou balelwa, u a zwi divha nahone u dikhakhulula nga u tsvhanya.



U pfhesesa

- U fhindula mbudziso dza vhukuma.
- U bvumba.
- U dzudzanya zwiitea nga mutevhe wo teaho.
- U swikelela tsheo nga u humbulela.

Nyito

- Itani hezwi kha Vhege ya 7 nga tshifhinga tsha u Vhala nga Zwigwada hu na u Sumbiwa ngila.
- Kha vha hambudze vhagudi nga Vhege ya 6 ya tshitori tsha Khuvhanganyo ya Manwalwa: Musa Motha: Mutshini makone o fhenyaho giravithi
- Nwalani mbudziso dzi tevhelaho kha bodo.
- Kha vha vhalele mbudziso ntha nahone vha talutshedze ngila ine dza tea u fhindulwa ngayo.
- Mafheloni a ngudo, kha vha kuvhanganye bugu dza vhagudi u itela u koreka.
- Kha vha shumise memorandamu wo netshedzwaho.

U fhindula mbudziso dza vhukuma

1. Musa o vha a tshi tamba mutambo ufhiyo musi a tshee mutuku?
 - a. basiketebola
 - b. sokha
 - c. thenisi
2. Musa o ita mini uri khentsa ya gona i sa phadalale?
 - a. O nwa mishonga.
 - b. O guda u tshina.
 - c. O tumulwa mulenzhe.

U bvumba

3. Ni humbula u nga Musa u do bvelela sa mutshini? Ndi ngani kana ndi ngani ni tshi ralo?
Ee, ndi humbula nga u ralo ngauri...
Hai, a thi humbuli nga u ralo ngauri...

U dzudzanya zwiitea nga mutevhe wo teaho

4. Vhalani mafhungo a tevhelaho ni vhekanye uri ndi zwifhio zwe zwa thoma u itea, ndi zwifhio zwe zwa tevhela na uri ndi zwifhio zwe zwa fhedzisela.
 Nwalani nomboro dza mafhungo nga u tevhkana ho teaho.
- Musa o guda u tshina nga mulenzhe muthihi.
 - Musa o vhaaisala kha gona a tshi khou tamba bola.
 - Musa o mbo di fhiwa sisiteme ya muzika a mbo di funesa muzika.

U swikelela tsheo nga u humbulela

5. Ni humbula uri gravithi ndi mini?
- Maanda ane a kokodzela zwithu fhasi
 - Muya muhulu
 - Maginethe une wa kunga zwithu zwa tsimbi.
6. Ndi ngani ni tshi humbula uri hezwi ndi zwine zwa pfhi gravithi?
Ndi humbula u nga ndi gravithi ngauri...

Memorandamu

- b (1 wa maraga)
- c (1 wa maraga)
- Phindulo ya mugudi ene muhe:
 U fhedzisa phindulo (1 wa maraga)
 U tikedza phindulo (1 wa maraga)
- b, c, a (1 wa maraga - dzotthe dzi fanela u vha dzi dzone)
- a (1 wa maraga)
- Mugudi u tea u nea thalutshedzo i pfhalaho (2 wa maraga)
 - Kha vha shumise thebu u re afho fhasi kha u shandulela kha levele (vhuimo).

Maraga dzotthe ndi 8	LEVEL
1 - 2	1
3 - 4	2
5 - 6	3
7 - 8	4



Muñwalo

U langa u fana na u livhanya: vhuhulwane ha maḽedere maṭuku na mahulwane kha ipfhi.

Nyito

- Kha vha zwi ite kha themo yoṭhe nga tshifhinga tsha ngudo dza Muñwalo.
- Kha vha shumise ngudo dze vha newa kha Pulane ya U funza ya NHLRP.
- Musi ngudo dzi vhukati, kha vha mone na kilasi vha sedze zwikili zwa muñwalo zwa vhagudi.
- Musi themo i tsini na u fhela, kha vha lavhelese bugu dza vhagudi vha sedze mvelaphanda ya muñwalo.
- Kha vha pime vhukoni ha vhagudi vha tshi shumisa rubiriki dzi tevhelaho.

RUBIRIKI	LEVEL E YA 1	LEVEL E YA 2	LEVEL E YA 3	LEVEL E YA 4
Kuvhumbelwe kwa maḽedere	Mugudi u a kondelwa nga u elelwa hune ḽedere ḽa thoma hone khathihi na mabuḽo aḽo. Vhunzhi ha maḽedere o vhumbiwa nga ndila i sa fushi kana o khekhea.	Mañwe a maḽedere o vhumbiwa nga ndila i sa fushi kana o khekhea.	Maḽedere o vhumbiwa nga ngona fhedzi u tea u ṭhogomela u shumisa vhudele.	Maḽedere o vhumbiwa nga ngona nahone hu na vhudele.
U sa shanduka ha saizi ya maḽedere	Saizi ya maḽedere a i eḽani na luthihi, nahone maḽedere mahulwane / danzi ha fhiri maḽedere maṭuku.	Saizi ya maḽedere a i eḽani, nahone maḽedere mahulwane / danzi ha a ita a tshi fhira maḽedere maṭuku.	Nga zwiñwe zwifhinga hu vha na u sa edana ha saizi ya maḽedere kana u sa linganela hu songo teaho vhukati ha maḽedere mahulwane / danzi na maṭuku.	Saizi ya maḽedere i ya eḽana nahone hu na tshikhala tsho teaho vhukati ha maḽedere mahulwane na maṭuku.



U ṅwala

U ṅwala phara dza 1–2 (mafhungo a si gathi) nga ha tshenzhemo kana zwiitea zwa muthu ene mune.

U shumisa zwiga zwa u vhala zwo teaho (tshitopo, khoma, tshivhudzisi, tshigagarukela) u itela uri vhaṅwe vha kone u vhala zwe zwa ṅwalwa.

Nyito

- Itani izwi kha mutevhe wa vhege dza 5–6 dza U ṅwala, hune vhagudi vha ṅwala nga ha: Muṅwe muthu vhutshiloni hanga ane a funesa u tshina.
- Kha vha shumise ngudo dze vha ṅwala kha Pulane ya U funza ya NHLRP.
- Mafheloni a ngudo ya Vhege ya vhu 6 ya Lavhutaṅu kuvhanganyani bugu dza vhagudi u itela u linga.
- Kha vha pime vhukoni ha vhagudi vha tshi shumisa rubiriki dzi tevhelaho.

RUBIRIKI	LEVEL YA 1	LEVEL YA 2	LEVEL YA 3	LEVEL YA 4
Tshivhumbeo	A hu na muhumbulo wa u vhekanya mafhungo kha pharagirafu na luthihi.	Mafhungo o ṅwalwa a vhekanywa nga pharagirafu, fhedzi a hu na muhumbulo muthihi muhulwane kha pharagirafu.	Mafhungo o vhekanywa zwavhudi a vha na pharagirafu 2, fhedzi phara ya vhuvhili a yo ngo fhelela.	Mafhungo a hone o vhekanywa nga ngona kha pharagirafu mbili.
Vhulapfhu	Mugudi o ṅwala mafhungo a fhasi ha maṅa (4) o teaho.	Mugudi o ṅwala mafhungo o teaho maṅa - rathi (5–6).	Mugudi o ṅwala mafhungo o teaho a sumbe - malo (7–8).	Mugudi o ṅwala mafhungo a ṭahe (9) kana u fhira o teaho.
Ndongazwiga (Tholokanyazwiga)	Mugudi u a kondelwa nga u shumisa maḽederedanzi na zwiṭopo nga ngona, naho hu na thikhedzo.	Mugudi u shumisa maḽederedanzi na zwiṭopo nga ngona, fhedzi u a kondelwa nga u shumisa zwiṅwe zwiga zwa u tolokanya.	Mugudi u anzela u shumisa zwiga zwoṭhe zwa u tolokanya zwe a funzwa.	Tshifhinga tshoṭhe mugudi u a kona u shumisa nga ngona zwoṭhe zwa u tolokanya zwe a funzwa.

